

Divanu Lügati't Türk'ün Önemi

Dil, milletlerin en önemli bağımsızlık unsurudur. Bazı milletlerin önemli bağımsızlık unsurları tarih içinde kaybolmuştur. Kültürleri, gelenekleri, tarihleri ve en önemlisi dilleri bunlardan bazılarıdır. Kaşgarlı Mahmut bunu fark etmiş ve bizim de bu milletler gibi olmamızı istememiştir. Sonuçta yemeklerimiz, geleneklerimiz, tarihimiz, kitaplarımız en önemlisi de sözlerimiz bize ait olmadıkça bir millet olunamaz. Tarih içerisinde birçok kez göçler etmiş, farklı farklı devletler kurmuş yeri geldiğinde birleşip yeri geldiğinde birbirinden ayrı yerlere gitmiş Türkler bu önemli niteliklerini kaybetme tehlikesi yaşamıştır. Kaşgarlı Mahmut'un ve onun gibi aydın kimselerin yazdığı eserler, milletimizi bu tehlikelerden korumuştur. Divanu Lügati't Türk ve onun gibi eserler olmasaydı atalarımızın yaşantılarını, tarih içerisinde rolümüzü, kültürümüzü en önemlisi de kim olduğumuzu bilmeyecektik. Bizim bu bilgilere erişmemiz bize ve milletimize manevi olarak büyük bir güç sağladı. İşte tam da bu noktada Divanu Lügati't Türk, Kaşgarlı Mahmut tarafından yazılmış bilinen en eski Türkçe sözlük niteliğini barındırmaktadır. Divanu Lügati't Türk sözlük olmasının yanı sıra boy ve yer adları, Türk coğrafyası, yöresi, mitolojisi, tarihi, tıp bilgileri ve tedavi usulleri gibi bilgiler içeren çok yönlü bir eserdir. Eserin dönemin Halifesi Muktedi-Biemrillah'ın oğlu Ebu'm Kasım Abdullah'a takdim edildiği düşünülüyor. Bu yüzden de eserde aynı zamanda Arapça kısımlar bulunur. Dilin bir milletin en önemli unsuru olduğunu ve dilin ne kadar etkin, özgür aynı zamanda köklü olmasının milletin gücünü gösterdiğinin farkında olan Kaşgarlı Mahmut, bu eserinde Türkçenin zengin bir dil olduğunu kanıtlamak istemiştir. Sadece Türkçenin de değil Türk kültürünü ve birçok saydığımız Türk unsurunu eserine eklemiştir. Bu sayede farklı coğrafyalarda farklı milletlerde Türk kültürü tanınmış ve günümüze de bu bilgiler ulaşmıştır. Kaşgarlı Mahmut'un bu eseri hiç şüphesiz tarih için çok önemli bir belgedir. Tarihçiler o zamanki Türk tarihini araştırırken Divanu Lügati't Türk'ten yararlanır. O dönemler bu sayede daha da aydınlanır. Bu unsur Divanu Lügati't Türk'ün basit bir sözlükten çok daha fazlası olduğunu yeterince kanıtlar. Kaşgarlı Mahmut'un da basit bir gezgin olmadığını gösterir. Kaşgarlı Mahmut, bu eseri herkesin anlayabilmesi için deyim ve atasözlerinden yararlanarak oluşturmuştur. Çünkü o bu eserin sadece Halife'nin oğluna değil halktan her kesime ulaşmasını amaçlamıştır. Bu yüzden eser, sadece saray kesiminin değil halkın her kesiminin anlayacağı sadeliktedir. Divanu Lügati't Türk o dönemde olduğu gibi günümüzde de Türkçemizin ne kadar köklü ve zengin olduğunu bize aktarır. Zaman içinde dilimiz her toplumda olduğu gibi gelişip değişse de eski kökleri hala tarih bilimi sayesinde bizimle. Kökleri bu kadar sağlam olduğu için günümüzde özgürce dilimizi konuşabiliyoruz.

Kaşgarlı Mahmut da bu eseriyle dilin özgürlüğünü fark etmiştir. O, Türklerin Orta Asya'dan göçlerinin devam ettiği bir dönemde yaşamıştır. Bu göçler esnasında Türklerin farklı kültürlerle etkileşime geçip kültürlerinin yozlaşmasından korkmuştur ve eserini oluşturmuştur. Geçmişimizi araştırmak zengin bir dilimizin ve kültürümüzün olduğunu öğrenmek insanın kendine güvenini artırır. Geçmişten ders çıkarır ve geçmişteki atalarını rol model olarak alır. Dilimizin geçmişini öğrenmesi dile olan kıymeti ve saygıyı artırır.

Dile olan saygısı artan birey, kullandığı kelimeleri, yazdığı cümleleri özenle seçer. Çünkü kendi diline yabancı sözcüklerin eklenmesini, dilinin işgal edilmesini istemez. Birey bu eserleri öğrenerek dilimizin özgür olması, yozlaşmaması uğruna verilen çabaları göreceği için o dili gururlu ve titiz bir şekilde kullanacaktır. Bu da dilimizin geçmişten bu yana hala güçlü ve zengin bir şekilde kalacağı anlamına gelir. Divanu Lügati't Türk'ün bence en önemli özelliği budur: Dilimizin kıymetinin farkına varmak. Hem yazıldığı dönem hem de sonraki dönemlerde etkili olmuştur bu özellik. Kaşgarlı Mahmut'un eseri, her zaman her dönem Türk dilinin yüceliğini bize ve diğer farklı milletlere göstermiştir. Kültürümüzü, dilimizi zaman içerisinde bazı olaylarla kaybeden toplumlardan olmadığını herkese gösterir. Aynı zamanda bugün bizlere bir sorumluluk yükler: Dilimizi temiz tutmak. Dilimizin inceliklerini sunmak için onca çabanın karşılığında bizler de dilimizi temiz tutmalıyız. Yabancı sözcükleri kullanmak yerine zengin Türkçemizi kullanmalıyız. Dediğim gibi eseri okuyanlarda bu bilinç zaten oluşacaktır. Bu bilinç, aynı zamanda toplumumuzu da birbirine yaklaştıracaktır. Ortak değerler her zaman insanları bir araya yaklaştırmıştır. Dilden daha güçlü ortak özellik ne olabilir ki? Bu yüzden zor günler de geçiresek başımıza felaketler de gelse toplumda bu bilinç aşılandığı sürece dilimiz tarih içerisinde varlığını sürdürmeye devam edecektir.

Bir sonuca varmak gerekirse Divanu Lügati't Türk, sadece sıradan bir sözlük değildir. İçerisinde başta dilimiz olmak üzere bize atalarımız hakkında çok fazlaca bilgi verir. Sadece bize değil tarihçilere hatta içerişinde bulunan Türk boylarının haritası ile coğrafyacılarla ve diğer birçok alanın uzman kişilerine de kaynak özelliği gösterir. Yalnız uzman kişilerce değil hem döneminde hem günümüzde herkesçe anlaşılmasını istemiştir. Kaşgarlı Mahmut'un bu isteğini halkın anlayabileceği atasözleri ve deyimleri kullanmasıyla da çıkarabiliriz. Bu isteğini de Türk dilini ve kültürünü korumasına bağlayabiliriz. Tarih içerisinde silinip yok olmamızı istemediğini düşünebiliriz. Türkçenin zengin bir dil olduğunu kanıtlamak istediğine de varıyoruz. Bize aynı zamanda manevi bir destek olduğunu da çıkarabiliriz çünkü zengin bir dile sahip olmak her milletin sahip olabileceği bir özellik değildir. Bu manevi desteğin bize sorumluluk ve bilinç yüklediğini de unutmamalıyız. Dilimizi temiz tutmalı, yabancı

sözcüklere dikkat etmeliyiz. Kaşgarlı Mahmut'un yazdığı Divan-ı Lügat-i-Türk asırlar önce yazıldı ama biz bütün bu yazdıklarımı sadece asırlar önce yazılan bir sözlükten çıkarabiliyoruz. İşte bizim dilimizle yazılan bizim aydın insanımızın eseri bu kadar zengindir ki asırlardır onun hakkında konuşabiliyoruz ve konuşacağız.

Efe Yiğit

12-O - 1675

Kepez-Atatürk Anadolu Lisesi

Divanu Lügati't Türk ve Kültürümüz

Dil, bir millet için varlık yokluk meselesidir. Bireyleri birbirine bağlayan, onlardan bir millet inşa eden dilin kudretidir. Milletler dillerine gereken önemi göstermediklerinde varlık mücadelesini kaybederler. Dolayısıyla dil, millet için tamamlayıcı bir bütündür. Kaşgarlı Mahmut bunu öngörmüş ve dilin yanında durmuştur. O, dilin milletle ayrılmaz bir bütün olduğunu iyi bilir. Ama diller artık özünü kaybetmeye başlamıştır. Bizim dilimiz de yavaş yavaş yozlaşmaya başlamıştır. Nesilden nesille dil aktarımları zayıflamıştır. Şu anda gençler arasında bile konuşulan kelimelerin çoğu yarım ve yabancı kelimelerle birleştirilerek konuşulmaktadır. Bizler, Türkçenin zenginliğinden faydalanmadığımız sürece dili bozuk, kültürünü özünü yitirmiş nesiller yetiştiririz. Dil konusundaki zayıflığımız kendimizi ifade etmemizi bile zorlaştırmaktır. İnsanların hayatlarını bir kaç kelime ile idame ettirebileceğini düşünmesi çok üzücü bir durum oysaki Türkçe çok zengin bir dildir ve biz bu dilden faydalanmayı bilmeliyiz. İşte tam da bu noktada geçmişe dönüp baktığımızda zengin Türkçemizin mirasçısı Divanu Lügati't Türk'e rastlıyoruz. Divanu Lügati't Türk 11.yüzyılda yazılmış en eski ve kapsamlı Türkçe sözlüktür. Bir sözlük olmasının yanı sıra Türk boylarını, mitolojisini, Türk coğrafyasını, Türk gelenek ve göreneklerini, halkın yaşayışını anlatan bir rehber niteliğindedir. Kaşgarlı Mahmut'un bu eseri Türk tarihi ve kültürüne katkı yapmasının yanında o dönemde birlikte yaşadığımız Arap ve Fars milletlerine Türkçenin zenginliğini kanıtlama görevini üstlenmek amacıyla da yazmıştır. Divanu Lügati't Türk özellikleri ve tarihiyle birlikte günümüze tanıklık etmekte ve yeni nesillerin Türkçenin köklü ve zengin bir dil olduğunu anlamasına birinci elde kaynaklık etmektedir. Bu sayede dilini, kültürünü anlayan nesiller yetiştirmek için geçmişimize dönüp Divanu Lügati't Türk'e daha sıkı sarılmamız ve onu daha iyi anlamamız. Divanu Lügati't Türk'ün önemini anlamak ve Türkçenin bizler için değerinin farkına varmak bu esere sahip çıkarak sağlanacaktır. Divanu Lügati't Türk okullarımızda Türkçemizin önemine ve beraberinde Türkçe eserlerimize daha fazla yer verirsek toplumumuza ve yeni nesle bu farkındalığı kazandırmış oluruz. Divanu Lügati't Türk önemini anladıktan sonra eserimizin farklı bilim dallarına olan katkısına değinmek istiyorum

Divanu Lügati't Türk başlıca bir sözlük olmasıyla Türk tarihine kaynaklık ederken geçmişimizi araştıran Türk aydınlarına da öncülük etmiştir. Türklerin yaşadığı coğrafyayı ve en eski izlerini yansıtmış ve bugünlere getirmiştir. İslam öncesi ve İslamiyet'e geçişte Türkler adına köprü görevi görmüştür. Türklerin göçebe yaşamlarında halk arasında söylenen sözlü

edebiyat ürünlerine tanıklık etmiştir. Eserin sonunda yer alan harita, Türklerin yaşadığı coğrafyaya yer verir. Bu harita 11. yüzyılda coğrafya bilimine katkı sağlamıştır. Bütün bu değerleri göz önünde bulundurduğumuzda milli kültürümüzün bilincine varmış oluyoruz. Her milletin sahip olamayacağı bu ender hazine, bizim ne kadar tarihi dolu, kültürü gelişmiş, zengin ve köklü bir toplum olduğumuzu sadece bize değil tüm dünya milletlerine göstermiş olur. Bu da Türk toplum ve kültürünün dünya milletleri arasında ne kadar değerli ve tarihte yerinin olduğunu gösterir. Bizim kültürümüzün ve tarihimizin yeni olmadığını. başka kültürlerin etkisine kalmadığını kendine has bir millet olduğu sonucuna varıyoruz. Sonuç olarak Kaşgarlı Mahmut'un bu nadide eseri Divanu Lügati't Türk'ün bizim dilimiz, kültürümüz, tarihimiz, edebiyatımız, coğrafyamız açısından ne kadar önem teşkil ettiğini anlamış bulunuyoruz. Gelecek nesillerimizin dilimiz, kültürümüz ve bu nadide eserimize sahip çıkacağını ümit ediyor ve bundan şüphe duymuyorum.

Nisa Fikriye Savak

12-O – 1613

**DİVANÜ LÜGATİ'T TÜRK
VE
ZENGİN TÜRKÇEMİZ**

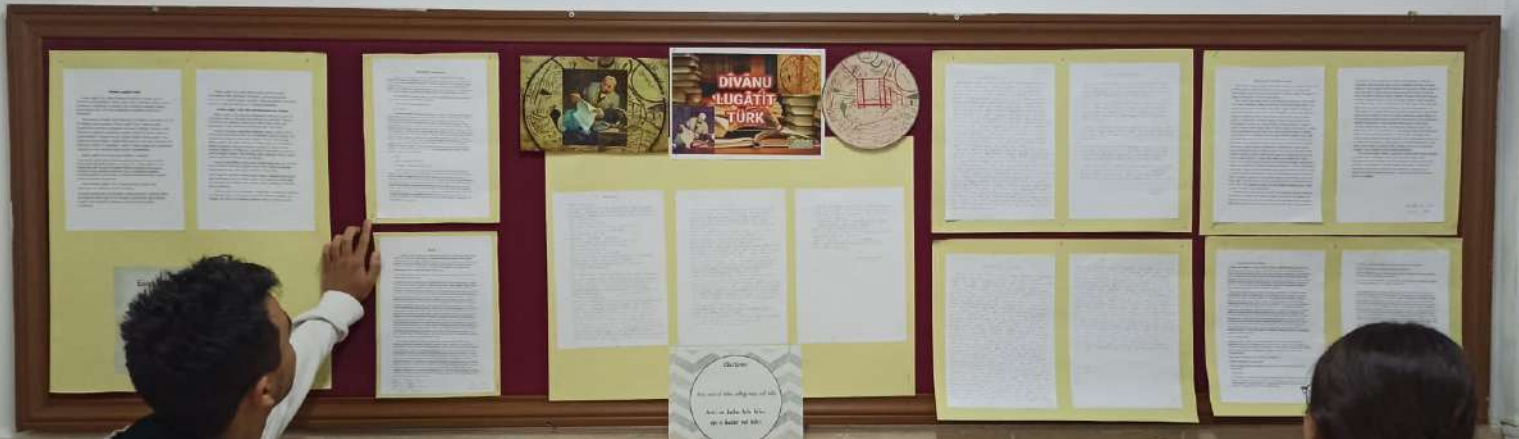
ECE YİĞİT

12-0

ATATÜRK ANADOLU LİSESİ

KEPEZ

(3.ESER)

İstanbul
Bu serinin diğer üyeleri için
buraya tıklayın
www.kutubhane.com.tr

The display board features a central graphic with the text "DİVANU LUGATIT TÜRK" and illustrations of a man writing and a building. To the left, a yellow background contains the text "Eskişehir Genel Çeşitlikleri" and a list of items. The board is filled with several pages of text, some in columns and some in a grid. A small circular graphic is also visible on the right side.

Eskişehir Genel Çeşitlikleri

- 1. Eskişehir Çeşitlikleri
- 2. Eskişehir Çeşitlikleri
- 3. Eskişehir Çeşitlikleri
- 4. Eskişehir Çeşitlikleri
- 5. Eskişehir Çeşitlikleri
- 6. Eskişehir Çeşitlikleri
- 7. Eskişehir Çeşitlikleri
- 8. Eskişehir Çeşitlikleri
- 9. Eskişehir Çeşitlikleri
- 10. Eskişehir Çeşitlikleri

Sözlük

1. Eskişehir Çeşitlikleri

2. Eskişehir Çeşitlikleri

3. Eskişehir Çeşitlikleri

4. Eskişehir Çeşitlikleri

5. Eskişehir Çeşitlikleri

